

כך הרמב"ם היה רוצה שנחגוג את ראש השנה

אנחנו נוטים לחשוב על ראש השנה כיום של הדין, כיום של יראה פחד וחרדה, אך הרמב"ם מלמד אותנו גישה שונה לחלוטין. תשובה היא לחזור למקור, למהות, לחיי אמת, לחיים שבהם יש חתירה למשמעות של אמת. גם דיאטה היא סוג של תשובה | הרב ד"ר יוחאי מקבילי

הרב יוחאי מקבילי

12:52 16/09/25 כג באלול התשפה | עודכן בתאריך 12:59 16/09/25

הרב יוחאי מקבילי, פחות פחד יותר אהבה, צילום: יח"ץ

אהבתם? עוד תכנים בלעדיים באפליקציה של כיפה. הורידו עכשיו

הרמב"ם מלמד אותנו ש"תשובה" אינה רק וידוי חטאים או רשימת החלטות לשנה החדשה. תשובה היא לחזור למקור, למהות, לחיי אמת, לחיים שבהם יש חתירה למשמעות של אמת. לפעמים זה יכול להיות שינוי גדול, ולפעמים דבר קטן: להתחיל להתפלל בכוונה, להקפיד יותר על דיבור נקי בבית, או אפילו לבחור ללכת ברגל במקום לנסוע, כדי להרגיש מחדש את הקצב הפנימי שלנו. גם דיאטה, אומר הרמב"ם, היא סוג של תשובה כי היא אמצעי להחזיר אותנו לאיזון. אבל יש יותר מאיזון מכני, יש לחיים מטרה מעבר לטבע, מעבר למחזוריות המכנית של עוד שנה ועוד שנה.

לראש השנה יש לכאורה שני חלקים: בחיק המשפחה זה שמחת החג, [ובבית הכנסת](#) זה יום הדין. במרוץ היומיומי שלנו אנחנו נוטים לחשוב על ראש השנה כיום של הדין, כיום של יראה פחד וחרדה. [השופר](#) [נשמע](#), הספרים נפתחים, ואנחנו מתכווצים. אבל דווקא כאן מציע לנו הרמב"ם נקודת מבט שונה ומהפכנית: ראש השנה הוא לא רק יום של חשבון, אלא גם יום של חיים. הזדמנות להתחיל לחיות מחדש, מתוך אהבה.

אבל זו לא רק קריאה לנו להתחדש יחד איתם, עם הטבע. אלא דווקא כשאנחנו עסוקים בשגרה, זה הזמן לעצור ולשאול: לאן אני רוצה ללכת השנה? מי אני רוצה להיות? אלו מטרות אני מציב לעצמי, למשפחתי, לקהילה שלי?

פחות פחד, יותר אהבה

לשם כך זקוקים להתמסרות מוחלטת. אברהם אבינו בעקידה מייצג את ההתמסרות הזו. ה' לא רוצה קורבנות אדם, אבל כן התמסרות. "הנני". זה גם מעשהו של כל חייל שמסתער. והכל מתוך אהבה. לא מתוך פחד. אהבה לחיים, אהבה לעם ישראל ולאנשים שסביבנו, אהבה לא-ל. זהו השורש שממנו צומחת עבודת ה', לא כאיום אלא כהזמנה לחיים טובים, מלאים, משמעותיים. כשם שהקב"ה מנהיג את עולמו במידות של רחמים וחסד, כך גם אנחנו נדרשים להנהיג את חיינו ואת מערכות היחסים שלנו.

אז כשנשמע השנה את קול השופר, נוכל לשמוע בו לא רק קול של אזהרה, אלא גם קול של אהבה. קריאה להתחדשות. קריאה אישית ולאומית, ואפילו אוניברסלית, לשוב אל עצמנו ואל החזון שלנו, לזכור למה אנחנו כאן, ואת ההזדמנות שלפנינו לחיות חיים שגם את ההתמודדות הקשה ואת חשבון הנפש נעשה באהבה. ואל האל, ממקום של חיבור פנימי ושמחה. ובעיקר קריאה לבנות שנה חדשה המבוססת פחות על פחד ויותר על אהבה.

הכותב הוא ד"ר לפילוסופיה, מלמד בטכניון "פילוסופיה של הרמב"ם" ו"פילוסופיה פוליטית יהודית", וכותב "ספר ראש השנה" מסדרת "שירה חדשה", וספרי משנה תורה ומורה הנבוכים מבוארים.

ראש השנה איננו עוד יום המציין את תחילת מחזור הזמנים, אלא יום שבו אנו מתרוממים מעל למחזור הטבעי, ומפנימים בשתיקה, ברעדה ובתקווה שעל אותו עולם טבעי יש להביט במבט אחר לגמרי. זהו היום שבו אנו נקראים להכיר כי אם יתנהל העולם בצורה מתוקנת, לא יהיה זה רק מעגל סגור הכלוא בתוך עצמו, אלא מציאות חיה שבה האדם והעולם מצויים תחת נוכחות ה' והשגחתו.

כל השנה אפשר לעשות זאת לבד, בראש השנה נעשה זאת יחד. מתוך כך, עיקר גדול הוא להבין שהחג לא עוסק רק ב"אני" אלא גם ב"אנחנו". השולחן המשפחתי בליל ראש השנה, הסימנים שאנחנו אוכלים, השירים שאנחנו שרים יחד כל אלו הם הזדמנות לייצר חוויה רוחנית משפחתית. לא עוד "טקס" שחוזר על עצמו, אלא רגע של יצירה מחדשת, שבו אנחנו שותפים בבניית הזהות שלנו כמשפחה יהודית.

אילוסטרציה. צילום: shutterstock

ראש השנה מזכיר לנו שהעולם מתחדש. החצב פורת, הפירות מבשילים, הירח מתחדש. א' בתשרי הוא ראש השנה לנטיעה ולירקות.

5 טיפים חשובים מ'פעמונים' שיעזרו לכם לחסוך בקניות לחגים